

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Papok, gazda-
sági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 8 K. Tani-
tók, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány ára
10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többeszi közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki nt
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Törvényhatósági bizottságunk ezévi első közgyűlése.

hétfőn, e hó 6-án kishalmágyi Hollak y Arthur, vármegyénk főispánjának elnökle mellett folyt le. A főispánt Jung-Cseke Lajos vezetésével 5 tagu küldöttség hívta meg s elfoglalván az elnöki széket, következő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

T. Közgyűlés!

Midőn a törvényhatósági bizottság tisztelt tagjait ily számosan egybegyűlve látom, őszinte örömet érzek, mert ez a megjelenésük legfényesebb tanujelét adja közügyeink iránti érdeklődésüknek és áldozatkészségüknek. Fogadják mindnyájan legszívélyesebb üdvözlömetet.

Tárgysorozatunkba fölvetett ügyek ezuttal bő alkalmat nyújtanak az önkormányzati jogok gyakorlására.

Mielőtt ezt megkezdenők, nem mulaszthatom el a tisztelt közgyűlés becses figyelmébe ajánlani azon örömdetes eseményt, hogy az egész magyar nemzet által hön szeretett József főherczeg Ő fensége 70-ik életévét a folyó évben töltötte be. Meg vagyok győződve, hogy felséges uralkodóházunknak eme közszeretben álló tagja iránt, ki boldogult emlékü nádorunknak méltó utódja és m. kir. honvédségünknek főparancsnoka, minden magyar honfi őszinte ragaszkodással viseltetik s ennél fogva a t. közgyűlés örömmel karolja fel a kedvező alkalmat, hogy Ő fenségét 70-ik életévének betöltésekor hódolatteljesen üdvözlje.

E helyen sajnosan emlékezem meg néhai Gál János volt törvényhatósági bizottsági tag elhunytáról. A megboldogult egyike volt tiszteletreméltó tagjainknak, ki becsületes munkássággal érdemelte ki polgártársainak közbecsülését. Indítványozom, hogy elhunyt feletti részvétünk jegyző-

könyvileg kifejeztessék, a gyászoló családjához részvétirat intéztessék.

Tanácskozásunkhoz szíves figyelmüket kérve, a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítom.

Az általános éljenzéssel fogadott beszéd után, főispánunk a jegyzőkönyv vezetésére Lázár gróf főjegyzőt, a szólasra jelentkezők följegyzésére Ádám Albert tb. főjegyzőt jelölve ki, megállapították a napirendet.

A kormányrendeletek során az ujlak—zsákodi viczinális utvonat — pénzhány miatt — a tvh. utak sorába nem vehették föl. Azonban Vánky Kálmán, Sperker Ferencz, dr. Damokos alispán és Ugron János biz. tagok felszólalásai után a közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy tekintettel ezen utvonat nagyfotosságára, jókarba helyezésére és tartására fölirat után a keresk. minisztertől megfelelő segélyt kérelmez. — Az italmérési üzletek elhelyezésére vonatkozó szabályrendeletet, tekintetbe véve a helybeli és székelykereszturi zsufolt építkezési rendszert — a középületektől való 30—30 mtr távolság mellett foglalt állást a bizottság, míg a községekre nézve a 100 mtr megtartotta. — Nagyobb vita volt, hogy a belügyminiszter nem hagyta jóvá az árvai pénzeknek Magyar Földhitelint. záloglevelekben való elhelyezését. S többek felszólalásai után névszerinti szavazással elhatározták, hogy 25,000 K-t a megyei takarékb. 50,000 K-t a zálogkölcson intézetnél és 55,000 K-t az országos központi Hitelszövetkezetnél fognak elhelyezni s fölirat után megsürgetik az árvaszéki kölcsönöknek városi házakra való kiadására alkotott szabályrendelet miniszteri jóváhagyását.

A hivatalos előterjesztések során az alispáni jelentést egyhangulag tudomásul vették és dr. Damokos alispánnak jegyzőkönyvi elismerést szavazott a közgyűlés főispánunk indítványára. — Vorzatz Antal főlevéltárnok és Benedek Imre főszolgabíró nyugdíjazását a törvényhatósági bizottság kimondotta. — Lázár gróf főjegyzőnek,

a Hivatalos Lap szerkesztéseért évi 300 K tiszteletdíjat állapítottak meg.

A választások következtében történtek Oklánd-járási főszolgabíró: Szabady Tivadar, helyébe járási szolgabíró: Bartha Gábor, központi választmányi tag: Dr. Mezey Ödön, állandó választmányi tagok: Barabás András és Szabó Gábor, közigazgatási bizotts. tag: Ugron Zoltán lett.

Magyarhermány és Farkaslaka községeinek ingyen népkönyvtár iránti kérését pártoló felirattal terjesztik a földmívelési miniszterhez.

Győr szab. kir. város törvényhatóságának a párba megszüntetése; Pozsonyvármegyének a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvény átdolgozása; Barsvármegyének a tőzsdei üzlet mezőgazdasági ágának szabályozása; Pozsony szab. kir. város tvh. az egyesülési és gyülekezési jog törvényhozási rendezése; Csanádvármegyének a szegények jogvédelme szabályozása tárgyában küldött átirata, valamint az udvarhelyvármegyei közs. és körjegyzők egyletének kérése az erdélyrészi jegyzők munkaköre és fizetésrendezése, ugyisint a vármegyei közigazgatási tisztviselők, segéd- és kezelő személyzet tagjainak folyó évi márcz. 16-án fizetés és szolgálati viszony rendezése tárgyában tartott értekezletén felvett jegyzőkönyve pártoló felirattal fognak felsőbb helyre terjesztetni. A magyar iskolahajó céljaira 100 K adományt szavaztak meg a katonabeszállásolási alap terhére. Székelyudvarhely város háza újabb tervét a Gyertyánffy felebbezésének mellőzésével jóváhagyta a bizottság. A vármegyei közkórház szabályrendeletét újraalkották. A tűzoltókkal a város által az utcák világítása és tisztítására kötött egyezséget feloldották. A kő- és agyagipari szakiskola felügyelő bizottságába Sándor Mózes és Lázár Ádám gróf biz. tagok küldettek ki.

Ezeket kívül a 141 pontból álló tárgysorozat a kora délután már letárgyalták s a hitelesítő közgyűlés ma d. e. 10 órakor lesz.

A „SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA.

Dankó Pista.

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.

A kanyargó Tisza mellett
Sir a pásztor furulyája.
Nem mosolyog a délibáb,
Sötét felhő borul rája.
Sirdogál a magyar nótá:
Dankó Pista koporsóba.

Száll a gyászshir sebes szárnyon
A kunyhóba', palotába';
Kesergő dal zokogja el
A fonóba', a csárdába',
Hova eljárt minden este,
Dankó Pista nótás lelke...

Dalos madár, bús harangszó
A szegedi temetőben,
Sirjátok el a lelkünkkel:
„Most van a nap lemenőben.“
De mig népünk nótát szeret,
Nótás Dankó, él a neved...

Fülei Sz. Lajos.

Székely, jó éjszakát!

Még zug a kis harang imára,
Még templomokba jár a nép;
De készíti már, hogy befedje —
A sors koporsó fedelét,
Ádám karjának ácsolása
Ugy zug magános éjen át...
Kikisérnek már remsokára
Székely, jó éjszakát!

Még felzúg ünnepek délutánon
A hegedű s a czimbalom,
S a tánczolóknak vig zajától
Visszhangozik a völgy s halom.
De zúg az erdő zokogástól,
Vihartól terhes éjen át...
A nagy természet sirat, népem...
Székely, jó éjszakát.

Az Ujvilágnak patjaira
Kiszáll nagy sorba bus menet.
Szemökben köny és néma ajkuk
Egy elhagyott hazát temet.
Átnyíllal olykor síveiken
Valami gyöttrő, rénes vád...
Gyászének szól a messze honból:
Székely, jó éjszakát!

Gagyí Jenő.

Apróságok.

Mit talált. A pa: Honnan jössz Juliska.
— Juliska: A vásárról, édes apám; és mit gondolsz, mit találtam? — A pa: Nos, talán egy pénztárczát? — Juliska: Dehogy, azt találtam, hogy minden méregdrága.

Ismeretség. Barátom, ismeri ön Szellősi urat. — Szellősit, nem, azt nem ismerem! — Hát akkor bizonyára ismeri Karán urat? — Karán? Karán? hm, hm, — akkor még inkább Szellősi urat ismerem.

Vigas. Mészáros: Mi lesz még ebből, honnan szerzünk majd marhát, ha tartós marad a szárazság és a takarmányhiány? — Marhakereskedő: Legyen nyugodt, amíg mi ketten élünk, mindig lesznek marhák!

Jó helyre jött. Egy hitelező beakarta perelni az adósát és előadta ügyét az ügyvédnek. Ez megkérdezte tőle: „Átnyújtotta az adósának számláját?“ — „Igen azt megtettem.“ — „S mit szolt?“ — „Menjek a fenébe!“ — „S mit tett ön?“ — „Idejöttem önhöz, ügyvéd ur!“

Az áldás. Egy paraszt, akit gáncsoltak azért, hogy nem vette le kalapját, amikor a püspök az áldást osztogatta, így szolt: „Ha jó az áldás, akkor áthatol a kalapon is.“

A vármegyei szabadelvű-párt vasárnap d. u. 6 órakor Jung-Cseke Lajos pártelnök vezetésével népes értekezletet tartott, melyen Ugron János, az udvarhelyi választókerület orsz. képviselője — a törvényhatósági közgyűlés egyes tárgyainak megbeszélése után — szöbáhozta a katonai javaslatokat és az ebből származott politikai bonyodalmak kérdését is.

Erre nézve azon határozott véleményének adott kifejezést, hogy az e vármegyében is megindult mozgalmakkal szemben a párt követendő magatartása megállapítandó lenne. A mi — nézete szerint — nem lehet más, mint az eddigi azon álláspontja, hogy a kormány iránti bizalma alapján, a katonai javaslatok ellen irányuló minden újabb indítvány ellenében korábbi megállapodásához ragaszkodjék, annál is inkább, mert semmi olyan nem történt, ami a pártnak a kormány és elnöke iránti eddigi bizalmát csökkenthetné, vagy a katonai javaslatokkal szemben más állásfoglalást indokolna. A nemzeti aspirációk épp úgy élnek a szabadelvű-párt tagjainak szívében, mint a független pártban, csak az út és mód különbözik. Célra vezető út csak az lehet, melyet a kormány választott s ezen már érettek is el nemzeti vívmányok. A zászló- és címerkérdés megfelelő megoldására nézve ígéret van téve, de mélyebbre ható, a katonai belső szervezetet és szellemet érintő vívmányaink is vannak, melyek mint pl. a katonai oktatás — igen fontosak. Ha tehát be van igazolva, hogy ezen az úton eredményeket lehetett elérni, csak idő kérdése lehet, hogy ekként minden nemzeti jogos aspirációnk megvalósuljon s csakis ezen az úton lehet haladni, mert minden nemzeti vívmányt a trónnal hármóniában kell létesíteni; mert csak így lehet az intézményeknek állandó és szilárd alapja. Széll Kálmán kipróbált hazafiassága garancia arra, hogy a katonai javaslatokkal kapcsolatosan a nemzeti aspirációk terén az elérhetőt biztosítani tudja. Indítványozza tehát, hogy a vármegyei szabadelvűpárt a megye gyűlésén korábbi elhatározásához ragaszkodjék. Azonban most már tovább menő kötelességei is vannak a pártnak. Kormányunk és annak elnöke naponta erős megtámadásokban részesül. Súlyos politikai bonyodalmak keletkeztek, melyek alkotmányunk és parlamentarizmusunkra beláthatatlan súlyos következményekkel járhatnak. Bizhatunk Széll Kálmán hazafiasságában és tapasztalt kormányzati bölcsességében, hogy e politikai bonyodalmakból is megtalálja a kivezető utat — a nemzet jogainak s fontos érdekeinek sérelme nélkül. Kötelességévé vált most tehát a pártnak nyilatkozni a kormányt és annak elnökét támogatni. Indítványozza: mondja ki a párt, hogy a kormány és Széll Kálmán miniszterelnök iránt törhetetlen bizalommal viseltetik s egyúttal a miniszterelnököt a párt ragaszkodásáról feliratilag értesíti. Több előkelő tag pártoló felszólalása után, a szabadelvűpárt az indítványt egyhangulag magáévá tette.

Népgyűlések. Az elmúlt vasárnapon vármegyénk területén az ellenzékiek két helyen tiltakoztak a katonai javaslatok ellen. Ugy volt, hogy a fővárosból országos képviselők jönnek szóokolni s ezért és miután kiváló szép napos idő volt, az egyes helyekre meglehetősen számú hallgató közönség gyűlt össze. Előbb Pichler Győző és Vertán Endre, majd Pichler és Molnár Ákos leutazó képviselők neveit hirdették s erősen nagy volt az érdeklődés. Hogyne, mikor még Kossuth Ferencz is táviratozott a népgyűlést rendező bizottságnak! . . . Azonban — sajnos — messze lakunk a fővárostól s — úgy látszik — a képviselő urak meggondolták a dolgot . . . S a legnagyobb várakozás, a vasúti állomásokhoz az ünnepélyes fogadtatás céljából történt nemzeti lobogós, zenés kivonulások mellett sem érkezett meg egyetlen képviselő sem. De azért úgy Székelykeresztúron, mint városunkban megtartották a tiltakozó népgyűléseket. Előbbi helyen dr. Gyarmathy Dezső, Székelyudvarhely volt polgármestere tartott megnyitót s beszéltek: dr. Viola Sándor székelykeresztúri és dr. Pál Ernő székelyudvarhelyi ügyvédek, valamint Gaál Endre székelykeresztúri jogszigorló. Dr. Gyarmathy bezárója után a több százra menő sokaság csend és rendben szétszórult. Majd dr. Gyarmathy és dr. Pál Ernő a városunkba érkezett vonattal visszajöttek, a mikorra a vasútállomáshoz nagy néptömeg gyűlt össze abban a hitben, hogy: — az országos kép-

viselők is jönnek. Ezek fogadására dr. Soó Rezső ügyvéd is megjelent a vasútnál. Innen az egyes társulatok zászlója s több nemzeti lobogó alatt, zenésző mellett, a Deák-téren felállított tribün elé vonult s gyűlt össze a közel ezerfőre tehető publikum. Itt Kassay F. Ákos a helybeli Hitelszövetkezet igazgató-elnöke nyitotta meg a népgyűlést, majd dr. Gyarmathy Dezső volt polgármester és dr. Pál Ernő ügyvéd tartottak beszédeket. Ez utóbbi a következő határozati javaslatot ajánlta elfogadásra: »Bizunk a mélyen tisztelt képviselőház hazafiasságában és egyedül a haza érdekeit tekintő bölcsességében s ezen bizalmunk alapján azon kérelmünkkel járulunk eléje, hogy kegyeskedjék a katonai terhek emelését célzó törvényjavaslatot a napirendről levétni és a magyar nemzeti hadsereg fölállítására nézve a törvényes intézkedéseket megtenni.« A hosszasan és igen ügyesen indokolt javaslat elfogadása után dr. Gyarmathy indítványára elhatározták, hogy a husvéti ünnepek után Kassay elnökön kívül 48 tagból álló küldöttség vigye fel a kérvényt s nyújtsa át a képviselőház elnökének. Gyűlés után szétszórult a nép s este a Budapest-szállóban közös vacsora volt.

A lótenyésztési kerületek kérdéséről.

A Magyar Nemzet márcz. 29-iki számában P. Gy. jelzéssel figyelemre méltó ismertetést közöl a f. évi február 19-én Győrött, ugyanazon hó 26-án Debreczenben, márcz. 5-én Szegeden és végül márcz. 10-én Kolozsvárott Lossonezy Mihály miniszteri tanácsos elnökle mellett tartott értekezletek lefolyásáról. Az erdélyrészi értekezletről s az összesnek eredményéről következőket mondja el a nevezett cikkely:

»Az értekezletek sorát a Kolozsvárott megtartott rekesztelte be, eltérőleg a többi három értekezlettől, hol az illető értekezlet tagjai egyes, az illető vármegyék összérdekeit felölelő konkrét indítványokat — részletektől eltekintve — majdnem egyhangulag magukévá tették, itt a sepsiszentgyörgyi mentelep érdekeltsége közös megállapodást megközelítő határozatot nem hozott, vagyis a tett javaslatokhoz hozzá nem járult. A vármegyék gazdasági, területalkulási viszonyaiban mutatkozó ellentétet az értekezleten is érvényre jutottak. Általában csupán annyiban volt összhang az egyes felszólalásokban, hogy az erdélyi ló jellegének fentartását hangsúlyozták. A lóértékesítés hanyatlását is felémelték, mely főleg abban leli magyarázatát, hogy Romániában az orosz ló kiszorítja a magyar származást. Wesselényi B. a tájfajtáknak Erdélyben leendő létesítését sem kivetkőz, sem pedig kívánatosnak nem tartja, azonban belátja annak szükségét, hogy némely vidéken tenyészkörletek alkottassanak. Javaslatát abban összegezi, hogy az erdélyrészi vármegyékben az arab és Nonius-mének számát a lehetőségig apaszítani kellene, bár elismeri, hogy a Noniusok ellen felhozott kifogások immár helyt nem állanak, de az erdélyi lóval való párosítás rossz eredményeket szül. Az arabokra megjegyzi, hogy ivadékaik jó tartást igényelnek, a miben azonban az erdélyi kiscigák-nál nem részesülnek, ezért kell a lipizai mének számát szaporítani; ezek ivadékaik kis igényűek. Helyteleníti, hogy Erdélyben is terjed az a felfogás, miként maszlív lovakat kell nevelni. Ezt — szerinte — a lipizaiakkal is elérhetjük, mert ez még a Noniusnál is több masszát s e mellett magas járást is ad ivadékaiknak. Kijelenti, hogy — szerinte a lipizai olyan lófajta, Erdély e fájban valósággal kincset bir, melyet a tenyész-tőink nem tudnak eléggé megbecsülni. Személyes tapasztalatból mondja, hogy bámulatos eredményeket lehet elérni az erdélyi lónak a lipizaiakkal való keresztezésével, úgy hogy már az első generációból előáll az ideális erdélyi ló, melyből minden kitelik: sebes jukker, katonaló, vadászló, egyszóval az univerzális ló, mely tulajdonságok oly keresetté tették a régi erdélyi lovat. Nem áll, hogy a lipizaiak mind kicsinyek, látott a Mezőségen 16 és fél markos lipizait is. Feleslegesnek tartja, hogy az angol vér védelmére keljen, hisz az okszerű lótenyésztés alapja az angol vér, a kérdés, szerinte, az hogy ott, hol részben helytelen keresztezések, részben az egyedek helytelen megválasztása degenerációt szül, melyik lófajtát választjuk olyanként, mely a hibákat megjavítja. Erdélyben erre határozottan azt feleli, hogy sem az arab, sem a Nonius, hanem a lipizai az. (Vége kör.)

Különfélék.

— **Időjelzés** a meteorologiai intézet április 8-iki távirati jelentése szerint: Változékony, szeles, sok helyütt csapadék.

— **M. t. olvasóinkhoz** most, a folyó évi második negyed kezdetén azt a tiszteletteljes kérelmet intézzük, hogy lejárt előfizetésüket megújítani és esetleges hátralékaikat mielőbb kiegyenlíteni kegyeskedjenek, hogy nem kicsinylendő feladatainknak mi is pontosan megfelelhessünk. A „Székely-Udvarhely“ hetenkint kétszer csütörtökön és vasárnap, tehát minden héten kétszer karolja föl e székely anyaváros és vármegye közügyeit. Nem riadva vissza semmi áldozattól: hiven, lelkiismeretesen és pártatlanul szolgálja a székely érdekeket. Az a pár korona előfizetési díj, mely egyeseknek amugy sem lehet sok — bőven visszatérül azáltal, hogy legjobb tehetségünk szerint, mindig oly közleményeket kívánunk hozni, melyek lapunk hivatáskörébe tartoznak s a közérdeket előmozdítani hivatottak. A székelység ügyeivel állandóan foglalkozunk, mert hiszen székely népünk előhaladása, boldogulása nemcsak székelyföldi, hanem elsőrendű magyar nemzeti érdek is. Legyen szabad tehát m. t. olvasóink és önzetlenül támogató munkatársaink eddig tapasztalt nagybecsű pártfogását továbbra is kérnünk, hogy elvállalt kötelezettségeinknek — lehetőleg — még fokozottabb mértékben megfelelhessünk. A „Székely-Udvarhely“ előfizetési árai lapunk homlokán olvashatók. Az előfizetések postadíjmentes beküldésére a 10489. sz. m. kir. postatakarékpénztári befizetési lap használható.

— **Miniszteri elismerés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Damokos Andorné ó nagyságának, mint a helybeli jótékony nőegyesület elnökének a szegény gyermekek fölruházása körül kifejtett tevékenységeért és jótékonyágáért köszönetét és elismerését nyilvánította.

— **Választások a vármegyénél.** Vármegyénk törvényhatósági bizottsága e hó 6-iki közgyűlésében Szabadgy Tivadar székelyudvarhelyi szolgabíró, homoródjárás helyettes és tisztelbeli főszolgabíró a homoródi járás főszolgabírójának s az így megürült székelyudvarhelyi szolgatírói állásra Bartha Gábor eddigi helyettes szolgabíró választotta meg.

— **Athelyezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Barabás Endre székelykeresztúri állami tanítóképző intézeti segédtanárt, a „Székely-Udvarhely“ kiváló munkatársát, — saját kérésére — jelen minőségében a kolozsvári állami tanítóképző intézethez hivatalból áthelyezte.

A székelyudvarhelyi reform. egyházközség presbyteriuma f. hó 10-én d. e. 11 órakor gyűlést tart, a mikor az ujonnan választott presbyterek: Szakáts Zoltán, dr. Imreh Domokos és Keszler János hivatalba lépésük alkalmából esküjüket leteszik.

— **Elismerés és köszönet.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az udvarhelymegyei takarékpénztárnak a székelyudvarhelyi m. kir. állami kö- és agyagipari szakiskolába járó szegénysorsú székely növendékeknek adományozott 180 korona ösztöndíjért elismerését és köszönetét fejezte ki.

— **Unitárius istentisztelet.** A helybeli unitáriusok husvéti istentisztelete a vármegyeház disztermében folyó hó 13-án d. e. 11 órakor kezdődőleg tartatik, mely alkalommal Urvacsoraszítás is lesz.

— **Új mérnök.** A helybeli kir. építészeti hivatalhoz Hoffmann Sándor kir. mérnök áthelyezésével megürült helyre — mint annak idején megírtuk — Török Zsigmond kir. mérnök helyettesített, aki hivatalos működését meg is kezdette.

— **Színészet.** Micsey F. György, az erdélyrészi I. színkerület igazgatója Gulyás Menyhért művezetővel e hó 6-án már megérkezett városunkba. Azóta mindennap jöttek színészek s a társulat legnagyobb része együtt van és a házi próbák javában folynak, hogy husvét első napján az előadások sorozata is megkezdhető legyen. Az első bemutató előadás dr. Fényes Samu 3 felvonásos színműve: »Bacsányi« lesz. Ez a budapesti Vígyszínház nagysikerű műsordarabja képezi a bérlet első számát.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** havi rendes ülését tegnap délelőtt Hollaky Arthur főispán elnökle mellett tartotta meg. Az összes havi jelentéseket minden megjegyzés nélkül tudomásul vették. A vármegyei jegyzői egyletnek a pénzügyigazgatóság ellen emelt panaszát véleményes jelentés végett kiadták a pénzügyigazgatóságnak.

Tárgyalták Szakáts Zoltán polgármester felebbesítését, melyet az alispán által ellene elrendelt fegyelmi eljárás megindítása miatt adott be. A felebbezést elutasították, mert a polgármesternek, mint árvaszéki elnöknek jogában nem állott, hogy kiskoru Kovács Irma 24 drb zálogházi részvényét önhatalmul saját kezéhez kiutalja és azokkal szavazati jogot gyakoroljon, habár ezt jóhiszeműleg is tette. A vármegyei községekben italméréssel foglalkozó felekre 1903—1095. évekre I. fokulag kivett italmérési illetékek ellen való felebbezések tárgyalására alakítandó bizottság elnökének Lázár gróf főjegyzőt küldötték ki. A kir. adóhivatal jelenlegi szűk- és egészségtelen helyiségét megvizsgálta az alispán és pénzügyigazgató. Megállapították, hogy habár az új rendszer életbe lépésekor több teendő áthárult a számvévősegre, az adóhivatal személyzete a meglevő munkára nem elég. A helyiség pedig teljesen alkalmatlan az adóhivatalnak. A bizottság felterjesztést intéz a pénzügyminiszterhez a helyzet megváltoztatása céljából. Két község kérésére bor- és husfogyasztási adójukat a fogyasztásnak megfelelő minimumra leszállították. Lázár gróf ismételtén kérdést intézett a tanfelügyelőhöz, hogy a benei szász iskolaszék ügyében a közokt. miniszter tett-e intézkedést. A tanfelügyelőhöz értesítés erre nézve nem érkezett s a nevezett iskolaszék most is német nyelvű kimutatásokat terjeszt be. Több ügy letárgyalása után, dél felé véget ért a mintegy 50 pontból álló tárgysorozat elintézése. Főispán boldog ünneplést kívánt a biz. tagoknak, kik azt lelkes éljenzéssel viszonyozták.

— **Bethfalván** az odaváló ev. ref. orgona javára szépen jövedelmező, sikerült táncmulatságot rendezett a bethfalvi és vidéki intelligens közönség. A szokásos vidéki mulatságoktól elütőleg, nagyban fokozta az érdeklődést ez iránt az, hogy a mint a közrebozsított meghívókon állott: „kizárólagosan intelligens” is. Nagy szó ez a mi vidékünkön! Székely vármegyénkben uralgó demokratikus szellem szinte kizárja ezt s valóban mindnyájan csudálkozunk Baczó Lajos ev. ref. pap önfeláldozó eljárásán, ki az uralkodó köz-szellemmel ellentétben ilyen olcsó árért meri cserébe adni hivi e'ött népszerűségét. Volt is egy néhány rossz viczeben része bizonyos körökben ennek a hangzatos intelligens jelszónak. Azért mondom, hogy „rossz vicze”-ben, mert a ki nem akarta belátni Baczó Lajos nemes célzatu szándékát s elménczésének keserű irigységben fogant, olcsó szikráit eme céltábla felé szórta, azokat a szikrákat nem minősíthetem más képen, mint a fennti formában. Mert — kérem alázattal — a ki ilyen téren uttörő szerepre vállalkozik, mint Baczó Lajos tette, az bizonyos fokig martyr szerepre is vállalkozott. S hogy ez nem egészen így lett, az csak a jó bethfalviak okosságában leli magyarázatát. Meg tudják ők érteni a papjukat! Nem jönnek fogalomzavarba, ha definálni kell ezt a kritikus „intelligens” szót s közszeretben álló papjuknak csak közönnel tartozhatnak, hogy a miként egyéb tekintetben, úgy itt is annyi tapintattal irányította felfogásukat. Jól tudom én, hogy jelenlétük esetén ők lettek volna legjobban feszélyezve. Aztán bizonyosan más alkalommal nem egyszer lettek kárpótoltva. Ez alkalommal pedig legyenek azon szép anyagi siker által, mely orgonájukra olyan busásan jövedelmezett. A mulatságot egyébiránt műsor vezette be. A székelykereszturi első zenekar nyitánya után Molnár Mózes IV. éves tanítóképző-intézeti növendék szavalt nagy hatással. Utánna a híres székely dalegylet egy töredéke: Tóth Vilmos, Szász Ferencz, Darkó Lajos tanítók és Baczó Lajos ref. pap személyében adta elő a tőlük megszokott precízitással Marschner „Égő dal”-át. Baczó Birike és Mántó Anna urhölgyek egy kedves dialogot játszottak el kitűnő alakításban, kedves modorban. A modern nagyvárosi hölgyet a maga divatos idegességével Baczó Birike, a természetes, józanészű falusi székely asszonyt csókolni való naivitással kitűnően személyesítette Mántó Anna. Össz nte tapsokban volt részük. Baczó Lajos ref. pap hegedűjátékával gyönyörködtetett, mely után Márton Árpád küsmődi pap szavalt a mely hatást szülve Kis J. „Tüzek” cz. költeményét. A műsort Zöllner „Étlap”-ja zárta be, előadva Baczó L., Darkó L., Szász F. és Tóth V. által, derűtségre inditva a jelenvolt elite közönséget. Jelen voltak. Asszonyok: Gyárfás Endréné, Lőrincz Istvánné, Mántó Györgyné, Nagy Miklósné (Székelykeresztur), Ádám Dénesné, özv. Palló Istvánné (Nagygalambfalva), György Károlyné (Agyagfalva), Lajos Jánosné (Bögöz), Baczó Lászlóné (Bethfalva), özv. Darvay Lajosné (Uj-Székely), Sipos Józsefné (Kiskede), özv. Benczédi

Sándorné (Siménfalva), Darkó Lajosné (Szentmiklós). Leányok: Gyárfás Erzs, Mántó Anna, Nagy Erzs (Székelykeresztur), Baczó Birike (Bethfalva), Ádám Jolán, Ádám Piroska, Palló Irma (Nagygalambfalva), Raffaj Irma, Darvay Erzs, Darvay Ilona (Ujszékely), Sebesi Aranka (Segesvár), Sipos Mari, Sipos Berta (Nagysolymos), Benczédi Erzs, Benczédi Anna (Alsósiménfalva). Felülfizettek: Sebesi Akos (Segesvár) 20 K, Ugron János (Bögöz) 10 K, Kovács István (Rugonfalva), Ádám Dénes (Nagygalambfalva) 1-20—1-20 K, Csia Kálmán (Etéd) 1 K, Márton Árpád (Küsmőd) 80 f, Szél Géza, Nagy Miklós (Székelykeresztur), Palló Istvánné (Nagygalambfalva) 60—60 f, Raffaj Irma (Ujszékely), Lőrincz István (Székelykeresztur), Rozsonday István, dr Nagy Lajos (Etéd) 40—40 f, N. N., N. N. 30—30 f, Viola Miklós (Székelykeresztur) 20 f, Tompa László (Bethfalva) 2 K 40 f. Összesen 38 korona 40 f. Fogadják a rendező-bizottság hálás köszönetét. Összes bevétel 104 K 40 f, tiszta jövedelem körülbelül 52 K. **T. ó.**

— **Az államvasutak igazgatósága** megengedte, hogy a tizenhatodik vonalszakaszú jeggyel utazó utas, a mennyiben nem az érkezéskor bemondott vonattal folytatná útját, az állomásfőnök jegyét egy más — 24 órán belül induló vonatra érvényesíthesse.

— **A segesvári ev. ref. egyház** folyó hó 4-én tartott estélye Somogyi István alispán vezetése mellett a legjobb kedv és hangulat mellett reggelig tartó táncmulatsággal egyetemben fényesen sikerült. Résztvett azon a segesvári előkelőbb magyar és szász társaság minden tagja s az estély 240—250 koronát jövedelmezett. Dicséretet érdemel a lelkes, fáradságot nem ismerő rendezőség és a megjelent szász társaság is, a kik minden alkalommal az ev. ref. egyház törekvéseit lekötőlező jóakarattal támogatják és a most megtartott estély programjában is részt vettek.

— **Versenyárgyalás** lesz e hó 18-án d. e. 10 órakor vármegyénk építészeti hivatalánál a szentpál—daróczi törvényhatósági közut 6—7 szakaszán levő 20. sz. hid építésének biztosítására 3921 K 76 f összeg erejéig. Bónatpénz 5 százalék.

— **Fogorvos.** Perl József városunkból rövid időre elutazott. Azonban még a folyó hóban visszaérkezik és 8—10 napig rendelni fog.

— **Igen szép husvét emléke** egy pompás chinai diszlegező papírból! Gyönyörű kivitelekben, óriási választékban olcsó árak mellett kapható a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv-, papír-, író- és rajzszerkesztése) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca. — **Husvét levelező-lapok** változatos, szép sorozatokban szintén kaphatók.

— **Mindenki tudja**, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Közgazdaság.

Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesülettől. Sz. 140—1903. Meghívó. Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület választmánya folyó hó 14-én d. e. 10 órakor a vármegyeház kistermében ülést tart, a melyre a választmány tagjai tisztelettel meghívattak. Tárgysorozat: 1. Intézkedés a szüzgulya tárgyába. 2. Folyó ügyek. Székelyudvarhelyt, 1903. április 2-án. Az elnökség.

A Triesti Általános Biztosító Társaság (Assicurazioni generali) f. é. márczius hó 18-án tartott 71-ik közgyűlésen terjesztettek be az 1902. évi mérlegek.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1902. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 611,558.220 korona 13 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 27,001.880 korona 96 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 13,024.702 korona

24 fillérrel 160,189.849 korona 13 fillérre emelkedett. A tűzbiztosítási ágban a díjbevétel 12,271.371.385.— korona biztosítási összeg után 20,219.214 korona 97 fillér volt, miből 9,132.779 korona 87 fillér viszont-biztosításra fordítottatott úgy, hogy a tiszta díjbevétel 11,086.435 korona 10 fillérre rugott, mely összegből 7,881.010 korona 61 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át; a díjtartalék tehát a tiszta díjbevétel 71.10%-át teszi el. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 82,371.684 korona 24 fillér.

A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitett 4,316.155 korona 18 fillért, mely a viszont-biztosítások levonása után 1,457.860 korona 40 fillérre rugott.

A betöréssel-lopás elleni biztosítási ágban a díjbevétel 363.700 korona 26 fillért tett ki.

Károkkért a társaság 1902-ben 25,473.446 korona 68 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 742,014,072 korona és 65 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 138.794,885 korona 03 fillér esik.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 20,313.106 korona 94 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 5,250.000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamingadozására alakított tartalék, mely a 3,729,624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 14,010.830 korona 16 fillérre emelkedett, továbbá felemlítendő még a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka. Ezekon kívül fennáll még egy 726.138 korona 39 fillért kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kegyenlitse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 190,310.427 korona 11 fillérrel 208,632.918 korona 73 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 33,144.493 korona 62 f. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 18,600.000 K 19 f. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 682.782 K 13 f. 4. Értékpapírok 141,290.011 K 09 f. 5. Tárczaváltók 1,035.953 K 91 f. 6. A részvényesek biztosított adólevelei 7,350.000 K. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 6,529.676 K 79 f, összesen 208,632.918 korona 73 fillér. Ezen értékekből 43 millió korona magyar értékekre esik.

Szerkesztői üzenetek.

S. I. P. A rondaság alatt nemcsak kizárólag piszkosságot, hanem az elhanyagolt, ki-bedült kerítést, épületet, esetleg elégtelenített, minden ékességétől megfosztott tárgyat is lehet érteni. Szives üdvözlét!

F. Zs. Tanuljon meg sokat. Csiszolja a klasszikusok olvasásával ízlését; különösen a formát illetőleg még nagy a hiány. Most ennyit. Idők múltán meglehet, hogy sokra viheti.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

— **A faiskolakezelők és gyümölcsfa-tulajdonosok** szives figyelmébe ajánlom kitűnő és több oldalról elismeréssel fogadott folyékony faviaszomat negyed-, fél- és egykilós adagokban 40, 80 és 1 K 60 filléres árral. S o l y m o s s y János gyógyszerész Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca.)

Legfinomabb cukrász-sütemények *Ernst György cukrászatában* Székely-Udvarhelyt (Főter, piaczsor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Kiadó üzlethelyiség és lakás. Értelmezhetni lehet Papp Z a k o r Endre vaskereskedőnél, Székelyudvarhelyt.

MELEG SÓSFÜRDŐ!

Minden nap

a Gergely Ferencz sósfürdőjén meleg fürdő kapható. A fürdőszobák és az ezek előtt levő folyosó szűkség szerint fűtve van. Egy kádfürdő ruhával 45 kr

ÁRLEJTÉS. A homoródalmási unitárius egyház-község temploma és belső épületei körül végzendő kőműves, ács, asztalos és flaszterező javítási munkálatok **f. hó 13-án d. u. 3 órakor** a község házában tartandó nyilvános árlejtésen fognak kiadatni. — Kikiáltási ár 1000 korona, melynek 10 százaléka bánatpénzül teendő le. Feltételek megtekinthetők alólirotnál.

Homoródalmáson, 1903. ápril 1-én.

SÁNDOR ANDRÁS s. k.,
egyh. kebli gondnok.

tosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 720 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 bika és 8 sertés nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1902-ik évi Ph. 157/4 számú végzése folytán 463 K 24 f tőkekövetelés, ennek 1901. évi december hó 23. napjától járó 5 százalék kamatai, $\frac{1}{3}$ százalék váltó díj és eddig összesen 34 K 37 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Bardoczon alperesnél leendő eszközlésére **1903. évi április hó 10-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg,

hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1903. évi január hó 22-ik napján.

POLLÁK IGNÁCZ,
kir. bir. végrehajtó.

Mindennemű francia és angol szövet-ujdonságok

a tavaszi és nyári idényre legnagyobb választékban méterenként 2 frttól 5 frtig.

Hallatlan olcsóság!

Ritka előnyös vétel!

5000 vég tavaszi és nyári szövet:
méterje 45 krtól 1 frt 45 krig.

Mosókelme-ujdonság
még soha nem létezett dus választékban 7 csoportban, minden csoport egy külön könyvben.

1. könyv cretonok	19 krtól kezdve
2. " vászon zefírek	19 " "
3. " színes batisztok	24 " "
4. " ruhavásznak	45 " "
5. " himzett svájci batisztok	20 " "
6. " bluz- és jupon-ujdonság	33 " "
7. " tiszta gyapjú delen	38 " "
- és fölfebb.

Minták helyben és vidékre ingyen és bérmentve. Rendelésnél kérem a kívánt mintakönyv számát és a szövet minőségét megjelölni.

Weiner Mátyás

nőidivat-áruháza

Budapest, VI., Andrásy-ut 3. szám.

94—903. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a nagyszebeni kir. törvényszék 1902—6958 számú végzése következtében dr. Nagy Samu ügyvéd által képviselt Fábriczus testvérek brassói cégéjára Bartha Andor és társa bardoczi lakos ellen 1800 K s jár. erejéig 1903. évi január hó 23. án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3700 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 17 tehén és 10 sertés nyilvános árverésen aladatnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1903-ik évi V. 1/2. számú végzése folytán 1800 K tőkekövetelés, ennek 1902. évi október hó 26. napjától járó 6 százalék kamatai, $\frac{1}{3}$ százalék váltó díj és eddig összesen 109 K 77 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Bardoczon alpereseknél leendő eszközlésére **1903. évi április hó 24-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokai mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklándon, 1903. évi márczius hó 4-ik napján.

POLLÁK IGNÁCZ
kir. bírósági végrehajtó.

1013—902. vhtói szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy az oklándi kir. járásbíróság 1902. V. Ph. 157/1 számú végzése következtében hivatalból képviselt Székely Mózes felsőrákosi lakos javára Bartha Andor bardoczi lakos ellen 463 K 24 f s jár. erejéig 1902. évi október hó 10-én fogana-

Triesti Általános Biztosító Társaság

(Assicurazioni Generali)

Budapest, V. kerület, Dorottya-utca 10-ik szám.

A »Közgazdaság« rovatban közöljük a Triesti Általános Biztosító Társaság, — a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk —

mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, aki e czélból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, betöréses-lopás- és harangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a »Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t.« valamint baleset elleni biztosításokat az »Első o. általános baleset ellen biztosító társaság« számára.

A székelyudvarhelyi ügynökség:

Rösler és Gábor és Sterba Ödön.

Állattenyésztő gazdák figyelmébe!

Az

„Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület“
Nagy-Enyeden, 1903. május hó 4-én

tenyészállat-kiállítást

rendez.

Díjazás alá esnek:

- I. Magyar erdélyi fajtánál: községi bikák, borjas tehenek, tenyésztehenek és üszökök.
- II. Havasi esetleg pinzgau fajtánál: 1—3 éves bikák, tehenek és üszökök.
- III. Sertés: Kisbirtokosok kanjai.
- IV. Juhok: Kisbirtokosok kosai.

Kitűzve 50 különböző díj ezer korona értékben.

Bejelentések intézendők: Székelyhidya Viktor gazd. egyes. titkár urhoz Nagy-Enyedre, hol a kiállítást illetőleg bővebb felvilágosítás nyerhető.

Schicht-Szappan

„szarvas“

vagy

„kules“

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és !! a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Ezen „TURUL“ tollbetétek egyszerűségük, használhatóságuk és olcsóságuknál fogva páratlanul állanak.

Minden tollhoz alkalmaszható. Évekig is eltarthat. 1 darab 10 fillér.

Udvarhelyvármegyében egyedül (BETEGH PÁL) könyv-, papír-, író- és rajzszerszerek. kapható Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca.)

